

Alain Bombard francia orvos írja: „Ha a szomjúság oltása fontosabb, mint az evés, akkor a bizakodás még az ivásnál is fontosabb. A szomjúság gyorsabban öl az éhezésnél, viszont a reménytelenség még ennél is hamarabb vesztét okozza az embernek.“

1912. április 14-én a „Titanic“ óceánjáró hajó egy jéghegybe ütközött s néhány óra leforgása alatt elsüllyedt. A hajó a katasztrófa pillanatában jelzéseket adott le, és a segítség három óra múlva megérkezett. De ekkor a mentőcsónakokban már számos örültet és halottat találtak. Kik voltak ezek? Akik feladtak minden reményt, akik teljesen elcsüggedtek. És kik voltak, akik túléltek a katasztrófát? Akik a halál torkában, a hullámsír fölött is hallották Jézus biztató szavát: ne aggodalmaskodjatok, hanem bizzatok!

Oliver Lustig az Auschwitz-i haláltábor borzalmaira visszaemlékezve írja: Amikor a halálrampán megállt a vasúti szerelvény, a halálraítélt szerencsétlenek felé elhangzott a szigorú parancs: Mindent otthagyni. Semmit sem szabad magukkal vinni. Mégis voltak, ha száználmasan kevesen is — akik nem engedelmességek a parancsra és nem hagyták ott, hanem magukkal vitték — a reményt! E száználmasan kevésnek sikerült túlélnie.

E példák is világosan mutatják, hogy mit jelent a remény, a bizalom az ember életében, és mit jelent annak hiánya. Életünk múlhat azon, hogy odafigyelünk-e Jézus biztató szavára. Hányan vannak, akik hajótörötteknek, halálraítéltéknek érzik magukat és képtelenek elviselni a terheket, a próbákat. A csüggedésre, reménytelenségre hajlamos emberhez szól Jézus: ha veszteség ér, ha koporsó mellett kell megállnod, ha betegség kínoz, ne mondd le a reményről és ne mondd, hogy mindennek vége. Próbáld meg: hinni, remélni, hogy jobbra fordul sorsod. Hallgassunk a zsoltáríró szavaira: „Éreztétek és lássátok meg, hogy jó az Úr! Boldog az az ember, aki Ő benne bíz.“ (34,9).

Ahhoz, hogy célokat érjünk el, hogy tervek váljanak valóra, reménységgel kell küzdeni. Aki vállalja az életet, annak a küzdelmet is vállalnia kell, márpedig az élet vállalása Istentől kapott hivatása minden embernek. De erre csak úgy leszünk képesek, ha lelkünkben a legnehezebb percekben is utat talál a bizalmat kifejező imádság Isten felé: „Add nekem / ajakáról a biztos mosolyt, / a hitet, erőt! Adj új lelket / a sok-sok hitetlen szegénynek, / adj Istenem / egy kis értelmet a reménynek.“ (Szabó Lőrinc: Egy kis értelmet a reménynek). Ámen.

SZÁSZ FERENC

AKI AZ EKESZARVÁRA VETI KEZÉT

Lk 9,62

Jézus, amint az idézett bibliai vers bizonyítja, szigorú igényességgel mérte tanítványait. A nagyobb testvér, szinte a szülő szeretetével tekintett rájuk, de tudatában volt az idő szorító kényszerének és az előttük tornyosuló feladat óriási fontosságának is. Nem viszonyulhatott hozzájuk másképpen. Mire sorsának beteljesülését várta, kész, önálló emberekként kellett átvenniük tőle az evangélium hirdetésének feladatát. Az Újszövetség lapjai hiven őrizték meg a tanítványok lel-

kének szárnypróbálgatásait, s a kereszténység, az egyház történelme azóta sem más, mint a Jézus-tanítványok újabb és újabb nemzedékeinek szárnyrakelése, és föld között a szelidség galambjának otthonkeresése.

Mióta személyes életünk szorosabban hozzákötődött egyházunk életéhez, másodszor fogadunk hűséget a jézusi eszményeknek, ünnepi szavaink mögött a megmértetés torokszorító érzésével: vajon alkalmasak vagyunk-e Isten országára, a hátratekintés vádjá nem minősít-e gyengéknek arra a szolgálatra, melyre az eskü szavai elköteleznek? Mögöttünk is ott húzódik a múlt, régi énünk, minket is állandóan kísértenek, mint az első tanítványokat s magát Jézust is, a kenyérré változó kő csábítása, a lelkeken csengő, de üres szóval nyert hatalom bódulata, a gondtalan lebegéssel kecsgető tornyok öncélú magassága. Teológiai tanulmányaink évei és eddigi lelkési szolgálatunk a tanítvánnyá levés nehéz időszakát jelentették életünkben. Jónéhányszor leomlott és újra felépült bennünk az örök templom, ahol szóban és tettben naponta szembesülünk és küszködünk Istennel és emberrel. Eletünket, szándékunk szerint, erős várrá próbáltuk építeni, de szilárdsága még nem vetetett komoly próbák alá, s ezért kezünket még ma, az eskütevés percében is égeti Isten tüzes ekéje, melyre gyermekként, az öntudatlanok vakmerőségével és bátorságával vetettük rá azt.

Jól tudjuk, hogy az eskü ellenére, öröknek hitt és remélt hivatásunkat ezután is naponta újra kell fogalmaznunk, halálunk órájáig keresve a hűség legigazibb és legszebb szavait, a jézusi iga terhe alatt egyházunkat, népünket, hazánkat, Istent és embert egyaránt szolgálva. Ifjúságunk gyakran csapongó láza még csak ezután hül, ércesül bennünk a szolgáló szeretet harangtisztaságú dallamává. Egyházunk mai ünnepe tizenegyünk számára ezért szívszorító. Szabadsgunkat, egyéni életünket eddig még gyakran Istennel pörbeszállva is védelmeztük: ma fenntartás nélkül kellett letennünk és tettük le atyai kezébe életünket, jövőnket. Erre kötelezett az a bizalom, amellyel egyházunk felnötté avatott. A számunkra szinte hihetetlen, íme, valóra vált: a felemelkedés örök csodája, a szárny, mely azért emel csak a szeretet közegeben Isten közelébe, hogy az Ő szemével is láthassuk önmagunkat, akaratával akarjuk ezután életünket. Földön és égben egyaránt otthonra találtunk e napon, végesben és végtelenben, múlandóban és örökkévalóságban. Családunk lett a mindenkori emberiség, édesapánk, édesanyánk, hitvesünk és gyermekünk minden ember, aki ránk bízott a földi barázda, s a föléje boruló tiszta égbolt kettős kötésében.

Nehéz lesz a helytállás, de hisszük és reméljük, hogy nem lehetetlen! Hiszünk, hogy amiként ez ünnepi percben Isten általunk tölti el áhítattal az egyházért dobogó szíveket, ezután is elfogad minket munkatársainak Istenországa munkálásában, s a múlt és jövő örökre egymásra ismert bennünk eskütevésünk percében. útrakelésünk pillanatában!

Köszönetünk most mindenkinek szól, aki eddig kísért minket: szülőnek, ki felnevelt, ősnek, ki hitet megtartott és egyházat mentett, nevelőinknek, kik öntudatlanságról tudatosságra vezettek, lelkészé formáltak, egyházunknak, mely befogadott, támogatott a igényt tart a mi szolgálatunkra.

Boldogok vagyunk e percben, mert úgy érezzük, ennél szebb hivatást, sorsot földi embernek nem adhat Isten! Az Ő áldását kéri most lelkünk néma imádságban, szüleinkre, egyházunk híveire és vezetőire, közös holnapunkra. Kérjük és igényeljük az emberi áldást is: családtól, egyháztól, népüktől: gondviselő, védő jószáguk és szeretetük kérlelhetetlen szigorát! Úgy szeressenek minket, ahogy Jézus szerette tanítványait s akkor minden félelem, kétség és kicsinyhitűség távol lesz tőlünk! Szeretetükből fakadjon a mi erőnk, hogy felnőhessünk a feladathoz, amelyre Isten kiválasztott, és amelyet választottunk, amelyet Isten és ember előtt a mai napon esküvel vállaltunk. Amen.

Sokan és sokféleképpen próbálták és próbálják — legjellemzőbb sajátosságaiból kiindulva — meghatározni az emberség lényegét. Az öntudatlan élőlényektől megkülönböztető nevünk, a „homo sapiens“, értelmes lény mivoltunkra utal, a „homo faber“ az alkotó munka egyedül nekünk megadatott képességére, és sorolhatnánk tucatszámra a hasonló, megkülönböztető neveket és jelzőket. Ezen a vasárnapon — Ézsaiás szavait választva útmutatóul — kíséreljük meg önmagunknak egy újabb meghatározását; legyen közös elmélkedésünk tárgya az emlékező, az idő, a felejtés fölött diadalmaskodó ember.

Csodálatos jegye emberségünknek az emlékezés képessége, de mint annyi más kiváltságunkat, gyakran ezt sem értékeljük eléggé. A lélektan szerint az emlékezés régmúlt események, dolgok önkéntelen vagy szándékos felidézése, újraélése. Nagyon szűkszavúnak és szegényesnek tartom ezt a tudományos tárgyilagosságú meghatározást. Úgy érzem, sokkal nagyobb jelentőséggel bír életünkben az emlékezés, az emlék, mint azt ez a rövid mondat kifejezhetné, százszorosan több a magunk mögött hagyott események pusztá felidézésénél: emlékek nélkül az ember fehér papírlap, élet nélküli keret a lélek. Az emlékeinkkel együtt önmagunkat is elveszítjük: az emlékek nélküli embert alap nélküli, levegőben lebegő házhoz, gyökértelen fához, forrás nélküli folyóhoz hasonlíthatjuk csupán. Azt, hogy kik vagyunk, önismeretünket, talán semmi sem határozza meg oly döntő módon, mint egyéni és közösségi emlékezésünk tartalma, az a kincs vagy kolonc, amit a múltból a jövő felé magunkkal menekítünk, vagy lerázhatatlanul magunkkal hurcolunk.

Nem véletlenül rendelkezünk tehát az emlékezés képességével, nem öncélúan oltotta belénk a jó Isten a teremtés végtelen folyamatában, olyan ajándékkal áldott meg általa, mely nélkül létezni sem lehet, de talán nem is volna érdemes. Általa nyert távlatot az értelem, tartósságot az érzelem, célt az akarat, folyamatoságot az élet. A „messze régi dolgok“ láthatatlan gyökeréről az emlékezés által sarjasztja ki Isten az élet új formáit, s ahol a szellem elveszti csíráképességét, ott elpusztul, elvesz egyén és közösség egyaránt. Az emlékezés élet, melynek végtelen láncolatában — a múlt kapuján kilépve — a homályba vesző kezdetekhez, Isten közelébe is visszatérhetünk.

Az ószövetségi héber legenda szerint, amíg engedetlenségéért el nem űzte maga mellől, az ember Isten közvetlen közelségében élt Éden kertjében. Ádámnak és Évának végül el kellett ugyan hagynia a Paradicsomot s az isteni tiltás sohasem engedélyezi a visszatérést számunkra; de maga Isten sem tiltotta s nem is tilthatta meg — írja egyik költőnk —, hogy az itt töltött időre mindig visszaemlékezzenek, s boldogságuk helyére visszavágyjanak. Az emlékezés az a paradicsom, melyből senki sem tilthatja ki az embert. Valóban, az Ószövetség könyvein végiglapozva, állandóan kísért az a furcsa érzés: a Biblia első lapjain csak azért válik el Isten és az ember, hogy aztán ezer oldalon szenvedélyesen keressék egymást, mindig megemlékezzenek egymásról.

Mózes, aki népét kivezette Egyiptomból, hol mennydörögve, hol könyörögve próbálja belevésni népe lelkébe, az egy Isten hite mellett a Róla való megemlékezés soha meg nem szűnő kötelességét. Jákob és Józsué küszködésük és győzelmük színhelyén, ahol Isten segítségét megtapasztalták, emlékoszlopot emeltek. A